Overwegingen over God
(1) … te weten wie Gij zijt?

Lezing

Toen brak er in het land hongersnood uit. Abram trok naar Egypte om daar als vreemdeling te verblijven, want de hongersnood was zwaar. Toen hij op het punt stond Egypte binnen te trekken, zei hij tegen zijn vrouw Sarai: ‘Luister, ik weet heel goed dat jij een mooie vrouw bent. Als de Egyptenaren je zien, zullen ze zeggen: “Dat is zijn vrouw,” en dan doden ze mij en laten ze jou in leven. Zeg daarom dat je mijn zus bent, dan zal het dankzij jou misschien goed met me aflopen en komt mijn leven niet in gevaar.’
Inderdaad was Abram nog maar nauwelijks in Egypte of de Egyptenaren zagen dat Sarai een bijzonder mooie vrouw was. Ook de officieren van de farao merkten haar op, en ze prezen haar aan bij de farao, die de vrouw liet overbrengen naar zijn paleis. En dankzij haar ging het Abram goed: de farao gaf hem schapen en geiten, runderen, ezels, slaven en slavinnen, ezelinnen en kamelen. Maar de HEER trof de farao en zijn hof met zware plagen om wat er gebeurd was met Abrams vrouw Sarai. Toen ontbood de farao Abram. ‘Wat hebt u mij aangedaan!’ zei hij. ‘Waarom hebt u me niet verteld dat ze uw vrouw is? Waarom hebt u gezegd dat ze uw zus is? Nu heb ik haar tot vrouw genomen. Hier is uw vrouw weer, neem haar mee en vertrek van hier.’ En de farao gaf zijn mannen bevel om Abram, met zijn vrouw en al zijn bezittingen, uitgeleide te doen.

Gen 12,10-20 (NBV21)

Overweging

“*Wat vrolijk over u geschreven staat…*” zongen we zopas. Het is me een verhaal! Een schuine historie.

Deze fase in het stichtingsverhaal van Aartsvader Abraham, vader van alle gelovigen, joden, christenen en moslims, willen we liever niet kennen. Even kort situeren: Abram gaat met Saraï op weg tot hij in de Negebwoestijn komt (Abraham en Sara heten dan nog Abram en Saraï – maar daar staan we vandaag nu niet bij stil). In de woestijn worden zij overvallen door hongersnood. Maar geen nood. Het rijke Egypte biedt uitkomst. Maar daar lijkt de geroepene, hij die ja heeft gezegd en op weg is gegaan, alles te vergeten. Want om zijn eigen vel te redden levert hij zijn beeldschone vrouw over aan de harem van de farao.
Wat doe ik hiermee? In m’n overdenking ging een klein lichtje branden: Die misstap, dat verlaten van de weg – mag ik dat, mensje die ik ben, voor mij ook bemoedigend vinden? Want het stààt in de Bijbel, het staat in het voor heel de wereld ideale roepingsverhaal. Mag het een troost zijn, van de weg geraken we allemaal wel eens.

Maar daar laat Roger Burggraeve, de auteur van het boek ‘Hoog tijd voor een andere God’ [1], het niet bij, daarin aangemoedigd door de joodse traditie. We mogen vragen: hoe treedt in dit verhaal, in déze tekst, de Eeuwige, de Levende ons tegemoet? Roger Burggraeve delft voor ons dieper. “Diepdelven” noemt hij dat.

[1] Roger Burggraeve in gesprek met Guido Caerts & Paula Veestraeten, **Hoog tijd voor een andere God. Bijbels diepgronden naar de ziel van ons mens-ziin**. Davidsfonds-uitgeverij, 2015

Wat delft dit verhaal dan voor hem op?

Om te beginnen, vragen. Zoals de spanning tussen roeping en zelfbehoud. Hoe ver ga je in het volgen van je weg, ten koste van wat? Roeping volgen is ten diepste tot jezelf komen. Mag alles, moét alles dan als het om die goddelijke roeping gaat? En hoe blijf je in die afweging eerlijk met jezelf, met je roeping? Vragen.

Een stap verder. Je roeping volgen, ja, ten koste van wie? Van Sara! Burggraeve trekt hier een grens. Want de relatie tussen Abraham en Sara is meer dan de door de natuur gegeven relatie tussen mannelijk en vrouwelijk, het is een ethische relatie. Dat betekent: het is een relatie van absolute eerbied voor de andere. Abraham liegt en zegt dat zijn vrouw zijn zuster is. Hij beseft niet hoe hij daarmee zichzelf veroordeelt, want hij behandelt Sara juist nièt als zuster. Sara is meer dan alleen maar 'de vrouw van', zij is iemand en nooit ofte nooit kan je iemand, kan je een andere persoon gebruiken om jezelf te realiseren.

Nog een stap verder. Sara moet de aartsmoeder van de volkeren worden. De belofte is een belofte aan Abraham en Sara, een belofte, dus open voor, gericht op toekomstige generaties. En dat reikt heel ver, Dat is niet enkel openheid op het kind, op de ander buiten het koppel, maar ook op volgende generaties met alle technologische en deskundige verantwoordelijkheden voor hun toekomst. Burggraeve formuleert scherp en hard: *"Het wordt een nieuwe vorm van misdadigheid om zich niets aan te trekken van het bestaan en het lot van de ongeborenen…"* (p.60) die wij nu niet van aangezicht tot aangezicht kennen.

Onze autonomie, ons eigen ik, onze eigen weg en persoon – dat autonomiebeginsel erkennen en eren we als een rijpe vrucht van de Verlichting, van de moderniteit. Maar dat onaantastbaar autonomiebeginsel moét, MOET samengaan met het kwetsbaarheidsbeginsel. Wat wil dat zeggen? Verantwoordelijkheid voor het kwetsbare, het weerloze.

We hebben grote stappen gezet – de spanning tussen roeping en de goede eigen weg, de onaantastbaarheid van de andere persoon, ook of juist in de eerste plaats je partner, de verantwoordelijkheid voor toekomstige generaties. We maakten zo een voorbeeld mee van wat Burggraeve noemt "Bijbels diepgronden naar de ziel van ons mens-zijn", een Bijbeltekst zo lezen dat hij Burggraeve en ook ons helpt na te denken en onze liefde voor de wijsheid voedt.

Dat klinkt zwaar en lijkt ondoenbaar, want ben ik wel in staat om zo de Bijbel te lezen? Ja, dat kunnen wij, wij – samen. Ik kijk terug naar de uitwisseling in de vakantievieringen. Wat zovelen daar, peilend naar de ziel van hun bestaan, te berde hebben gebracht bij de evangelielezingen van de zondag! Inderdaad, soms anders dan de kritisch-historische exegese die evenwel – en dat mogen we luidop zeggen – slechts één manier is, uiterst belangrijk maar dan toch niet de enige piste om de tekst te doen leven.

Burggraeve zegt het uitdrukkelijk. Commentaren van anderen kunnen ons op zoveel manieren wakker maken, voeden, niet alleen op de geleerde wijze van Burggraeve, ook anders: er de symboliek van in je eigen leven ontdekken, of me laten troosten en aanmoedigen (zoals ik in Abraham in Egypte mezelf herken als mens die wel eens van de weg afgeraakt) - en… ik ben er zeker van, als we nu onder elkaar verder zouden uitwisselen zou nog veel meer op tafel komen.

Laatste woord. Wat wij hier in De Lier week na week samen doen illustreert wat Openbaring inhoudt. “Hoog tijd voor een andere God”, zo heet het boek van Burggraeve. Ik mag zeggen: **altijd** weer tijd om God anders te ontdekken. Hij roept ons bij onze naam, vandaag nog.

Geert Delbeke
De Lier, Brugge, 6 september 2026

Lijst van Bijbelthema’s die een ‘diepgravend’ commentaar krijgen:

- ‘Mannelijk en vrouwelijk schiep hij hen’
- ‘Zeg liever dat je mijn zuster bent’ Genesis 20, 12-20
- ‘Omwille van vijftig rechtvaardigen’ het verhaal van Sodom
- ‘Getroffen in lijf en leden’ Job
- ‘Recht in zijn gelaat blijfik mij verdedigen’ Job
- ‘En zou ik dan niet begaan zijn met Ninive?’ Jona
- ‘Geraakt tot in zijn ingewand’ de Barmhartige Saùaritaan
- ‘Twee is gelijk aan vijf’ de parabel van de talenten
- ‘Ik laat je nooit los! Je kentmetoch!’ Mozes
- ‘Niet in de hoge hemel’ het Godsbeeld van Jezus